

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Дияна Янкова
департамент "Англицистика"
Нов български университет

Становището е част от процедурата на конкурса за доцент по професионално направление 2.1 Филология (Когнитивна лингвистика и историческа граматика на английския език), към катедра "Английска филология", Филологически факултет на ПУ "Паисий Хилендарски", обявен в Държавен вестник бр. 46/9.06.2017.

Единствен кандидат – *д-р Снежана Тодорова Цонева-Матюсън, гл. ас. в катедра "Английска филология", ПУ "Паисий Хилендарски"*

Д-р Снежана Тодорова Цонева-Матюсън е родена през 1959 г. в Пловдив, през 1984 г. завършва английска филология в СУ "Св. Климент Охридски", а през 1996 г. придобива магистърска степен по приложна лингвистика и преподаване на английски език от университета Съдърн Илиной, САЩ. Защитава докторска дисертация на тема "Verbal Property Predication in Russian and Bulgarian" в университета Сейнт Андрюс, Шотландия.

Преподавателска дейност. Преподавателската работа на д-р Цонева-Матюсън е доста разнообразна - започва като учител в Английската езикова гимназия, после в Научнотехническият съюз и Медицинският университет, а в последствие в катедра „Английска филология“ в ПУ „Паисий Хилендарски, Пловдив. В периода 1995-1996 е сътрудник в университета Съдърн Илиной, САЩ, през 1996-1999 е отново асистент в катедра „Английска филология“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, а през 1999-2001 е преподавател в университета на ОАЕ в Ел Айн, следвано от преподаване на типология за период от два месеца през 2005 г. в университета Сейнт Андрюс, Шотландия. От 2005 г. досега кандидатката е първо хоноруван преподавател, а в последствие и към днешна дата главен асистент към катедра „Английска филология“ в ПУ „Паисий Хилендарски, където преподава история на английския език, когнитивна лингвистика и превод на студенти бакалаври.

Под ръководството на д-р Цонева-Матюсън успешно са защитили 10 дипломанти, има участие в два научни проекта, подготвила е три лекционни курса. Кандидатката покрива изискванията от университета хорариум от учебна и извънучебна натовареност.

Научноизследователска дейност. За участие в конкурса д-р Цонева-Матюсън е представила приета за публикация монография, 16 статии, 13 от които след защита на докторската теза, 3 в съавторство, шест превода на книги, 13 участия в международни конференции, 3 от които извън България, два осъществени проекта и едно проектно предложение. Трудовете на д-р Цонева-Матюсън са цитирани в 15 статии. В унисон с изискванията за хабилитация, научната продукция на д-р Цонева-Матюсън обхваща различни области на анализа на езика.

Хабилитационният труд *A Linguistic History of English*, представлява диахронен преглед на развитието на фонологията, морфологията и синтаксиса на английския език през различните периоди: староанглийски, средноанглийски и ранния новоанглийски. Такава разработка безспорно изисква огромен труд. За да може да се ползва от широк кръг от англоговорещи читатели, монографията е написана в научнопопулярен стил, с любопитни факти, но същевременно с необходимите академични препратки и обосновки е подходяща за студенти-филолози. Тези познания са изключително необходими за доброто осмисляне на съвременното състояние на езика. След като една от целите на монографията е да се използва при практическа работа със студенти, бих искала да препоръчам следните предложения при бъдещото публикуване на работата:

- да се обособят текстове/раздели, с които реално може да се работи в час (в този си вид са доста пространни);

- да се добавят още подраздели Study questions след някои от секциите и подсекциите, където сега липсват, особено в частите Middle English и Modern English;

- да се добави след всеки раздел библиография Further Reading;

- да се разшири подраздела Test Yourself;

- да се предостави ключ към различните задания, за да може монографията да се използва и за самостоятелно учене;

- да се коригират печатните грешки в имената и изобщо в текста (напр. транскрибирането на името на А. Данчев - Andrej/Andrei и др.).

Статиите на д-р Цонева-Матюсън съдържателно се обединени от изследвания в различни езиковедски области: история на езика, анализа на дискурса, преподаването на английски като чужд, когнитивна лингвистика. Интересни са наблюденията на авторката в статията *Is the Be-Perfect Gone?*, където оборва предишни теории за употребата на тази конструкция като израз на помпозност и висок стил. В тази връзка бих искала да попитам как тя разглежда днешната употреба, особено в северните райони на Англия, на конструкции като *I was sat there all day*, *They were stood by the bar*.

В статията *The Symbiosis of Choice and Control: Towards a Discourse-Based Account of CAN* (в съавторство), публикувана в авторитетното научно списание *Journal of Pragmatics*, се предлага концептуална рамка, в която се дефинират и разграничават значенията на модалния глагол *can* при употребата му в реални езикови ситуации в академична университетска среда. На базата на анализ на дискурса, т.е. ситуативна употреба на езика: участници в комуникацията, цели, място, структура и т.н., авторите стигат до извода, че при над 50% от случаите в корпуса, употребата на *can* вместо възможност или позволение, изразява изискване, правила и разпоредби, контрол, за разлика от други изследователи, които само маркират тази употреба на модалния глагол. Същият научен и приложен апарат се прилага и в изследването на начините за изразяване на бъдеще време в *Will and be going to in the Context of Academic Counseling*, като се извежда становището, че *will* изразява междуличностен ангажимент, и *going to* – модално изразяване на дистанциране или липса на ангажимент.

В разработката *How the Camel Got its Hump: Bringing Literature Back into the ESL Classroom* се разглеждат методически проблеми на използването на литературни текстове в

чуждоезиковото обучение. Предлагат се подходящи и ситуативно съобразени критерии за подбор на текстове, както и конкретни задачи и дейности за работа с текста преди, по време и след четене, които според мен са до голяма степен teacher-centered. Макар и да си давам сметка, че статията е писана преди почти 20 години, бих искала да обърна внимание на практика, която за съжаление доста често се наблюдава и днес в чуждоезиковото обучение, и не само – прекалено голямото и натрапчиво участие на преподавателя в учебния процес за сметка на по-активната автономна и съответно ефективна работа на ученика/студента. В тази връзка бих искала да попитам каква методика, която насърчава автономността на обучаемите прилага кандидатката. Какви дейности за самостоятелно учене използва в лекциите и семинарите си?

Когнитивните изследвания на д-р Цонева-Матюсън включват докторската ѝ дисертация, като теоретичната рамка е Радикалната конструктивна граматика на Крофт, чиито резултати са публикувани в две отделни статии. Разглеждат се адиективни предикативи и адиективни глаголи на основата на критериите обобщеност/схематичност, които рефлектират в схематични синтактични конструкции и морфологични изрази, като се отбелязва, че начините на коцептуализация например на адиективните глаголи, създават междуезикови проблеми между славянските езици и английския.

И последно, но не на последно място, д-р Цонева-Матюсън е спечелила престижни изследователски стипендии и награди: от Изследователския съвет за изкуства и хуманитарни науки, Великобритания, от "Ръсел Тръст", Университет "Св. Андрюс", Шотландия, Фулбрайт, САЩ, и др.

Заклучение. Независимо от критичните бележки и препоръки, в качеството си на член на журито съм убедена, че д-р Снежа Тодорова Цонева-Матюсън отговаря напълно на условията за заемане на академичната длъжност "доцент" - предлага достатъчна по обем и качество научна продукция, която се изразява в научни и научноприложни разработки от различни езиковедски области в допълнение към докторската дисертация; има доказан преподавателски стаж и опит; разработени курсове; участие в научни проекти, научно ръководство на дипломанти. Предлагам на научното жури да гласува **ЗА** присъждането на академичната длъжност „доцент“.

София, 08.11.2017 г.